

ACC. N.R M. 14538 : 1 - 8.

Landskap: Skåne Upptecknare: Sigfrid Svensson, Höör
Härad: Fjärestad Berättare: " " "
Socken: Höör Berättarens yrke: f. d. vagnsmakare
Uppteckningsår: 1958 Född år 1880 i Höör

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Emigration. s. 1 - 3.

LUF 103

Slakteteknik. s. 4 - 8.

" 104

Skriv endast på denna sida.

Det första jag minns av amerika resenären var ett par
bondsöner här från Höör i Söder, dom blev förmånga här
folk på gården å dom tyckte dom var för stora att gå för
daglön hos grammarna, men hur dom fick amerikalever i
åkorna vet jag inte, men nu av tog dom ut lite av fa-
dersarvet å gav sig ivrig till det stora landet å fick en
grammson med sig, jag trod det var mest lite äventyrslust,
det var år 1893 Pennsylvania var deras första mål, det kom
lite hastigt på så dom kunde inte något annat språk än
sitt modernmål å ingen skolutbildning utan vanlig folksko-
la. Dom kom emellertid lyckligt över å fick arbete vid hus-
bygge, å sparade lite dollar å skickade hem till gamla Sverige
å blev fundubbt i någon bank, å det blev ju upptakta att i amerika
förmåde dom så mycke gångar, så det är nog bäst att knalla över medan
man kan. Å nästa hontigent blev 1903 det blev merå så att seja fattig
folk, torpar söner och ungdommar som glömt bort sig å inte lärt
något yrke å fattiga ensamma flickor som jämna ville pröva på
livet, så inalles blev dom 20 st som fick sällskap 12 ynglingar och 8

flickor. Och dom försökt tre kom en tillbaka som förmögna
man å byggde sig en ny fin villa inom samhället, han hade
varit gift i Amerika och hade vuxna barn där, men nu är han
död, och dem andra två är döda i Amerika och hade familjer där
å förmögna även dom. Och dom sista 20 år också en återkommen
till gamla flöjter och nu är givarselj och tankar på alla brava-
der och allt vad han har varit med om han har arbetat i fem
stater, det är en gammal sholhamrat till mej så vi råkades då
och så man får ju höra ett och annat, han kom tillbaka 1954
så han var ju i staterna i drygt 50 år han har vuxna barn
därinne men han ville tillbaka å dö i gamla Sverige, han på-
står att nu är där mycket sämre än i Sverige, och vanligt arbet-
te där var inte mer beteckt där än här men mycket strävningar upp-
sikt med folket och om fruntimmer förr var där, så dom blev
bortshända, så där var det alltid karlarna som fick sätta sig till
korna och filka, så de har svenska fått lära sig där. Ja men
hunde dom spara lite och skicka hit lite dollar så blev det 5 kr i
svenska pengar i stället för en dollar, så det lönade sig, och sen
komma ihåll efter.

Ja när jag tankar riktigt efter så min jag ånau ett
par fall av emigranter till Amerika det var också i förra
seklet en ung grabb som lärat en fin flicka vars fader ble-
vå trinitäriermäktig redan så han lämnade unglingen allt möjligt
gott bland annat ett gott hoh stryk, så han blev alldelens lärad
å far hals över huvud till Köpenhamn utan prästbetyg eller nå-
got betyg alls, men allt sändt kunde man på den tiden få i hungen,
by bara man hade pångar, danskarna har alltid varit mycket be-
gäfpliga bara dem fått lite svenska kronor, så där gick alla ung-
lingens pångar, men han lyckades få hyra som matros på en
amerikahängare och vare sina fina betyg så han arbetade sig
över, men det var väl friska vinndar på havet så han minne
har liksom blåst bort i alldrig hört av sedan. Så var det en
frisk ungling som i pyllan i villan kom i ett ordentligt slags-
mål å bland annat plattlade han till en polis så han gick
de bort all ordnings upprätthållande för den kvällen, men
unglingen mykträdde till å var strax på det klara att här är
det nog best att chappa å med första lägenhet var han i Högen
huruå utnyttjade danskarnas jälksamhet å kom över till Amerika

I min ungdom bedövades aldrig mådjur vid slakt
 grisar tog dom i stam med ett kraftigt band, en mara
 om nosen å drog ut djuret till slaktpachen där det lyftes
 upp, å i regel var det två man gjorde slaktaren, så lades
 grisen på sidan å bida med hjälparna bak ryggen håll-
 ande i benen en i bakhåll i frambenen medan slaktaren
 virade snöret om nosen å häll i det, medan han stach
 djuret i halsen med en tweggad kniv, ^{kniven skulle riktas mot baksidan} så var det i regel
 ett framtrinne som tog mot blodet i en span med lite salt
 i botten å kraftig omröring med en trävisp så att det inte
 skulle leveras, så skulle grisen shallas i raka sedan lades
 han i regel på en nätt stege å bands fast i bakhåll med
 ett sikkallad hängeträ som sträckts genom bakhållsharmen
 hasienor sedan reser stege mot en vägg så var det lätt att
 skära upp den å taga ut partet, och sedan fick man fläcka
 från istan, så var det att shölja ut tarmarna å vända dom
 å lägga i dricka över natten, å nästa dags middag var det blod-
 korn å leverkorn, grisen fick hänga uti hela dagen å mata.

Att alla handverkare i en sådan by som Höör på 1800 talet å ett stycke är på 1900, dom som hade arbetare eller gesäller fick i regel föda å lagera dem, hade då mästaren skålv åt sitt famili hunde det bli ganska stort hushåll, å därmed en del del avfall. Å det var till lätet att ha hushållsgris, så kom det till som om sig skålv att ha gris, å hade man två på en gång töddes dom liksom bättre, dom kivades då dom åt å värnade varandra då dom låg, så dom växte bättre. Ja så var det slakten för det första skulle man alltid passa på att slakta då männen var i medan, och de skulle det omöjliggöra vara i månadens namn annars gick det springare i fläcket, så skulle man grida fläcket med gröt saltt till det blev fuktigt och sedan lava ner det så tät som möjligt i saltvatnet å strö rått mycke starkpeper på varje stycke, det skulle sedan vändas å griddas med salta varje vecka i sex veckor sedan var det färdigt att hängas i rök. Rökingen tog i regel en 10 dagar. Å rökeriet skulle mest vara eners vilket då blev mycke smaklöst. Man brukade alltid slakta så man hade färsk slaktmat till Julhälgen.

Sedan efter hälgen hörde man ett par grisar på en 40 kg å föra
de upp så man hunde slaktat i april den hunde då väga en 100 kg.
Så sätte man den ens till en gräme, annars hade det kunnat gå mycket
somaren, sedan hunde man sätta in ett par mindre hundtjejer i en
somarens till julagrisar som då hunde lever mycket på enfull från träd-
gården där man hunde ogräs i galträdade morötter kålrotter i på hoden
et den gärna fallfukt en sådan gris hunde då till jul väga 150 kg
ett månslakt klarade man sköv, dit hörda varin får gett ut i
helo, gis å ankor stach man med en spetsi kniv i nacken hons fisch mist
huvudet med en jäng, Storkorshop fisch ju yrkesläktare sköts om,
her slog dom i paunam med en stor upphammare med en hitt
lång rund järnpik i mitten som gick igenom brösten et då han
stör shor dom bröcht av en hundbit i brösten et stach si in en
stor kniv rakt inom i brösten sedan var det att passa å flö å blyggen
i byggen och sidorna delas av på mitten, å hängas upp i svarta tib-
dagen därpå då det hunde saluföras eden gjende av inslakten ett sty-
ke in på 1900 började dom bedöva djuren med en kulli traktlubbe å delvis
richtigt bra, men sen började dom med hemmajoorda skitmaskor vil-
ket var mycket olämpligt blodet runade till första handet så det hunde inte överlevde

En kalv i min ungdom kostade 4 a 5 kr beroende på storleken, köpte man då en sådan byting i skålv-pyslade om, en 5 dagars tid ågav honom upp till 6 l. söt och hummad mjölk vilken kostade 8 öre l. och därtill ett tipp ågg fördelade på 3 mål om dagen, äggen kostade 50 öre tjeget, så hade man en sådan kalv i en 10 kr. Så slaktade man skålv, och kunde då 4 kr för shinnet. (Här var då rätt stora garver i flöer som gärna tog mot shinnen) så hade man hela kalvhöppen i 6 kr och den vägde minst 20 kg. många gånger 25 kg. och villket kalvhöft så fint, njurarna intyckta i vitt talg och höttet vitt å gott, mot kalvhöftet man nu köper i butiken det är ju bätt, å villket pris, 10 kr. kg. bara för leveren. Slakten tillgick så att man lade halven på sidan på en pack, en man häll i benen och den som slakta stod bak om nacken å prässade huvudet mot sjö och fäktade med vänster hand om bådastruparna uppe vid huvudet och stach sedan kniven tvärs igenom halsen med knivens ryggen motstruparna och knivseggen mot tjecha halsen blodet lags vara på å bahades blod häker åt å äts med lingonsylt till

Angående slakt på storboskap, så när det ^{var} stora
ilskna tjurar vägade inte slaktarna stå framme för
huvudet å slädom i pannan fast dom bands i alla fyra
benen i ringar som var gjutna fast i golvet i slaktdo-
men, där var också fastgjutna ringar framme vid huvudet så
dom kunde prässa ner huvudet så nosen rörde vid golvet så dit
var helt naturligt att djuret spände uppåt allt vad han orka-
redan stod då slaktaren vid sidan och högg nacken ut med
en stor slaktaryxa strax bakom hörnen så var halshotan
av, å ryggmärgen med den, i djuret förlamad, sedan var det
ingen risk för någon spark eller dylikt. Förhållandet var
det samma då man skjutit en elg i shogen, så var det inte
räddigt att gå fram å ta i den innan man givit honom
avfängningsshotet i nacken först då kunde man vara
säker för en spark eller ett hast med hörnen, sedan
var det till att få honom på rygg å sprätta upp buken
å få ut vommarna å matröcken, annars går gaserna ut
i köttet om han får ligga hel till han blir kall, och köttet ornas
liggt